

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 254 ОТ 26 ОКТОМВРИ 2009 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

Обн. ДВ. бр.87 от 3 Ноември 2009г.

**МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
ПОСТАНОВИ:**

§ 1. В Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 19 от 2000 г., бр. 53 от 2001 г., бр. 7 и 68 от 2002 г., бр. 19 и 33 от 2003 г.; попр., бр. 48 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 65 и 99 от 2003 г., бр. 15 от 2004 г. и бр. 7 и 51 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 123 се създава ал. 4:

"(4) Държавата създава условия за кариерно развитие на учителите и възпитателите."

2. Създава се чл. 123а:

"**Чл. 123а.** Кариерното развитие е процес на усъвършенстване на компетентности при последователно заемане на учителски или възпитателски длъжности с цел повишаване качеството и ефективността на образователно-възпитателния процес."

3. **Член 124** се изменя така:

"**Чл. 124.** (1) Учителските длъжности са:

1. "младши учител";
2. "учител";
3. "старши учител";
4. "главен учител";
5. "учител-методик".

(2) Възпитателските длъжности са:

1. "младши възпитател";
2. "възпитател";
3. "старши възпитател";
4. "главен възпитател";

5. "възпитател-методик".

(3) Работните места за длъжностите по ал. 1 и 2 в държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена по чл. 33а, ал. 1, т. 2 от Закона за народната просвета се разкриват при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието, младежта и науката.

(4) Възнагражденията за длъжностите по ал. 1 и 2 се формират при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието, младежта и науката, съгласувана с министъра на финансите.

(5) Директорът на училището, детската градина или обслужващото звено в рамките на делегирания бюджет, съответно на утвърдените му разходи, и/или за сметка на целево предоставени средства диференцира възнагражденията на учителите в зависимост от длъжностите по ал. 1, при условие че не са налице ограничения за увеличаване на разходите за работни заплати в бюджетните организации."

4. Създава се чл. 124а:

"Чл. 124а. (1) За заемане на длъжностите по чл. 124, ал. 1 и 2 е необходимо завършено висше образование и придобита професионална квалификация "учител", а за длъжностите "старши учител", "главен учител" и "учител-методик", съответно "старши възпитател", "главен възпитател" и "възпитател-методик" - и придобит професионален опит.

(2) Длъжностите по чл. 124, ал. 1, т. 1, 2 и 3 и ал. 2, т. 1, 2 и 3 се заемат от лица със завършено висше образование на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър", а длъжностите по чл. 124, ал. 1, т. 4 и 5 и ал. 2, т. 4 и 5 - от лица със завършено висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър".

(3) Учителските и възпитателските длъжности по учебни предмети или модули от професионалната подготовка, както и по учебни предмети или модули по изкуствата в училищата по изкуствата и в профилираните паралелки по изкуства могат да се заемат и от лица с диплома за завършена степен на висшето образование по съответната специалност.

(4) Изискванията за завършено висше образование и придобита професионална квалификация за заемане на учителските и възпитателските длъжности се определят в държавното образователно изискване за учителска правоспособност и квалификация.

(5) Условията и редът за заемането на други длъжности в системата на народната просвета, свързани с възпитателната, с образователно-възпитателната, с диагностичната, с корекционната и рехабилитационната дейност с деца и ученици, се определят съгласно държавните образователни изисквания за предучилищното възпитание и подготовка, за

придобиването на квалификация по професии, за обучението на деца с хронични заболявания и/или специфични образователни потребности и за извънкласната и извънучилищната дейност.

(6) Лицата, които не са придобили учителски стаж и постъпват за първи път на учителска или възпитателска длъжност, се назначават на длъжност "младши учител", съответно "младши възпитател".

(7) Минималният професионален опит, необходим за заемане на длъжностите "старши учител", "главен учител" и "учител-методик", съответно "старши възпитател", "главен възпитател" и "възпитател-методик", е 10 години учителски стаж."

5. В чл. 125, ал. 1 думите "чл. 124, ал. 1, 4 и 6" се заменят с "чл. 124, ал. 1 и 2".

6. Създава се чл. 125а:

"Чл. 125а. (1) Учителските и възпитателските длъжности се заемат по трудово правоотношение с директора на детската градина, училището или обслужващото звено.

(2) Длъжностите "главен учител" и "главен възпитател" се заемат въз основа на конкурс, проведен при условията и по реда на Кодекса на труда от директора на училището, детската градина или обслужващото звено.

(3) В състава на конкурсната комисия по ал. 2 задължително се включват представители на училищното настоятелство или ако такова не е учредено - родители на ученици от училището или обслужващото звено, учители от училището или обслужващото звено, както и съответните специалисти според вида на училището и вида на подготовката."

7. Създават се чл. 129в - 129з:

"Чл. 129в. (1) Лицата, заемащи длъжностите "младши учител", "учител", "старши учител" и "главен учител", изпълняват следните задължения:

1. планират, организират и провеждат образователно-възпитателния процес по учебния предмет или модул, по който преподават;
2. формират знания, умения и нагласи у децата и учениците;
3. диагностицират, насърчават и оценяват постиженията на децата и учениците, на които преподават;
4. анализират резултатите при оценяването на входното и на изходното равнище на учениците, на които преподават.

(2) Лицата, заемащи длъжността "младши учител", при изпълнение на задълженията си се подпомагат от "старши учител" и под негово ръководство усъвършенстват практическите си компетентности и се адаптират към образователно-възпитателния процес, съответно към процеса за предучилищно възпитание и подготовка на децата в групата.

(3) На лице, заемащо длъжността "младши учител" в училище, по изключение може да се възлагат задължения като класен ръководител, както и задължения, свързани с организацията и с провеждането на извънкласни форми и дейности, когато организацията в училище не позволява класното ръководство и извънкласната дейност да се осъществяват само от лица, заемащи длъжностите "учител", "старши учител" и "главен учител".

(4) На лице, заемащо длъжността "младши учител", по изключение може да се възлага работа с деца от задължителната подготвителна група или от подготвителния клас, когато организацията в детската градина или училището не позволява тази дейност да се осъществява само от лица, заемащи длъжностите "учител", "старши учител" и "главен учител".

Чл. 129г. (1) Лицата, заемащи длъжността "старши учител", изпълняват и следните специфични задължения:

1. старши учителят в училище:

а) участва в провеждането на квалификационно-методическа дейност по съответния учебен предмет или модул в училището или по съответното направление в детската градина;

б) участва в дейности, свързани с подготовката, организирането и провеждането на оценяването на входното и изходното равнище и/или външно оценяване на знанията и уменията на учениците от съответния клас;

в) подпомага дейностите по разработване на тестове, задачи, задания, материали и критерии за оценяване на знанията и уменията на учениците по съответния учебен предмет или модул;

г) анализира и обобщава резултатите, получени от оценяването на входните и изходните равнища и/или от външно оценяване по съответния учебен предмет или модул на равнище клас;

д) използва и показва ефективни методи при организацията и провеждането на образователно-възпитателния процес;

е) подпомага и ръководи дейността на лицата, заемащи длъжността "младши учител";

ж) участва в дейности по разработване на проекти по програми и/или в дейности по реализирането им;

з) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на училището;

2. старши учителят в детската градина:

- а) участва в провеждането на квалификационно-методическа дейност по образователно направление в детската градина;
- б) планира, организира и провежда методическа дейност на помощник-възпитателите в детската градина;
- в) подпомага и ръководи дейността на лицата, заемащи длъжността "младши учител";
- г) диагностицира и анализира входното и изходното равнище на децата в детската градина;
- д) използва и показва ефективни методи при организацията и провеждането на възпитателно-образователния процес;
- е) участва в дейности по разработване на проекти и/или в дейности по реализирането им;
- ж) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на детската градина;

3. старши учителят в обслужващо звено по чл. 33а, ал. 1, т. 2 от Закона за народната просвета:

- а) участва в провеждането на квалификационно-методическа дейност на лицата, заемащи длъжностите "младши учител" и "учител";
- б) планира, организира и провежда методическа дейност по образователно направление в обслужващото звено;
- в) подпомага дейностите по разработване на тестове, задачи, задания, материали и критерии за оценяване знанията и уменията на децата и учениците;
- г) анализира и обобщава резултатите, получени на входното и изходното равнище на децата и учениците;
- д) използва и показва ефективни методи при организацията и провеждането на образователно-възпитателния процес;
- е) подпомага и ръководи дейността на лицата, заемащи длъжността "младши учител";
- ж) участва в дейности по разработване на проекти и/или в дейности по реализирането им;
- з) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и на обслужващото звено.

(2) Лицата, заемащи длъжността "старши учител", могат да предлагат преминаване от длъжност "младши учител" на длъжност "учител" на лицата, които подпомагат за усъвършенстване на практическите им компетентности и адаптацията им към образователно-възпитателния процес, съответно към процеса за предучилищно възпитание и подготовка на децата в групата.

Чл. 129д. (1) Лицата, заемащи длъжността "главен учител", изпълняват и следните специфични задължения:

1. главният учител в училище:

- а) планира и координира квалификационно-методическата дейност в училището - за етап и/или степен;
- б) участва в дейностите, свързани с организиране и провеждане на външно оценяване в училището;
- в) обобщава анализите на резултатите от входни и изходни равнища и/или от външни оценявания за училището;
- г) консултира лицата, заемащи длъжността "учител" и длъжността "старши учител" в училището, при диагностика и оценка на резултатите на учениците;
- д) консултира и подпомага лицата, заемащи учителски длъжности, с цел кариерното им развитие;
- е) организира и координира обмяната на добри практики в училището, ориентирани към повишаване качеството на обучение и прилагането на интерактивни методи за работа с децата и учениците;
- ж) организира и провежда училищните кръгове и съдейства за организирането и провеждането на общински, областни и национални кръгове на олимпиади и състезания в училището;
- з) координира дейностите по разработване и реализиране на проекти, в които участва училището;
- и) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на училището;

2. главният учител в детската градина:

- а) планира и координира квалификационно-методическата дейност в детската градина;
- б) обобщава анализите от диагностиката и резултатите от входни и изходни равнища за детската градина;
- в) консултира лицата, заемащи длъжността "учител" и длъжността "старши учител" в детската градина, при диагностика на децата в детската градина;
- г) консултира и подпомага лицата, заемащи учителски длъжности, с цел кариерното им развитие;
- д) използва и показва ситуации от възпитателно-образователния процес и организира и координира обмяната на добри практики в детската градина, ориентирани към повишаване качеството на обучение и прилагането на интерактивни методи за работа с децата;
- е) координира дейностите по разработване и реализиране на проекти, в които участва детската градина;

ж) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на детската градина;

3. главният учител в обслужващо звено по чл. 33а, ал. 1, т. 2 от Закона за народната просвета:

а) планира и координира квалификационно-методическата дейност на равнище обслужващо звено;

б) използва и показва ситуации от възпитателно-образователния процес на ниво обслужващо звено и координира обмяната на добри практики в обслужващото звено;

в) организира посещения, наблюдение и обсъждане на заниманията в часовете му, като показва ефективни подходи и методи на работа;

г) съдейства за утвърждаването и популяризирането на добри педагогически практики, ориентирани към повишаване качеството на обучение и прилагането на интерактивни методи за работа с децата и учениците в обслужващото звено;

д) координира дейностите по разработване на проекти и/или дейностите по реализирането им;

е) изпълнява и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и на обслужващото звено.

(2) На лицата, заемащи длъжността "главен учител" в училище, може да се възлагат задължения, свързани с организацията и провеждането на извънкласни форми и дейности, часове по свободноизбираема подготовка, както и задължения като класен ръководител по изключение, когато организацията в училище не позволява тези дейности да се извършват само от лица, заемащи длъжностите "учител" и "старши учител".

Чл. 129е. (1) Лицата, заемащи длъжностите "младши възпитател", "възпитател", "старши възпитател" и "главен възпитател", изпълняват следните задължения:

1. планират, организират и провеждат възпитателно-образователния процес извън задължителните учебни часове;

2. подпомагат процеса на самоподготовка на децата и учениците;

3. избират и прилагат подходящи методи, средства и материали при реализиране на възпитателната дейност;

4. формират социални умения у децата и учениците;

5. диагностицират и насърчават постиженията на децата и учениците;

6. участват в разработването на индивидуалните образователни програми;

7. водят необходимата документация;

8. отговарят за опазване здравето и живота на децата и учениците;

9. осъществяват връзка и взаимодействие с родителите, настойниците или попечителите;

10. изпълняват и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на училището или обслужващото звено.

(2) Лицата, заемащи длъжността "младши възпитател", работят в тясна връзка с учителите, класните ръководители, педагогическия съветник, психолога, ресурсните учители и други специалисти от ресурсния център.

(3) Лицата, заемащи длъжността "младши възпитател", при изпълнение на задълженията си се подпомагат от "старши възпитател" и под негово ръководство усъвършенстват практическите си компетентности и се адаптират към възпитателно-образователния процес.

Чл. 129ж. (1) Лицата, заемащи длъжността "старши възпитател", изпълняват и следните специфични задължения:

1. планират, организират и провеждат квалификационно-методическа дейност в училище, свързана с възпитателно-образователния процес извън задължителните учебни часове;
2. участват в процеса на създаване на среда за развитие на дейности по интереси през свободното време на децата и учениците;
3. консултират младшите възпитатели;
4. участват в дейности по разработване на проекти по програми и/или дейности по реализирането им;
5. използват и показват ефективни методи при организацията и провеждането на възпитателно-образователния процес и/или корекционната дейност;
6. изпълняват и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на училището или обслужващото звено.

(2) Лицата, заемащи длъжността "старши възпитател", могат да предлагат преминаване от длъжност "младши възпитател" на длъжност "възпитател" на лицата, които подпомагат за усъвършенстване на практическите им компетентности и адаптацията им към образователно-възпитателния процес.

Чл. 129з. Лицата, заемащи длъжността "главен възпитател", изпълняват и следните специфични задължения:

1. планират, организират и провеждат квалификационно-методическата дейност, свързана с проблемите на превенция на агресията, насилието и зависимостите;
2. консултират възпитателите при диагностициране и насърчаване постиженията на децата и учениците;
3. координират обмяната на добри практики между възпитателите;
4. изпълняват и други задължения, произтичащи от спецификата на длъжността и вида на училището или обслужващото звено."

8. В § 3а от допълнителните разпоредби се създава т. 7:

"7. "учителски стаж" е трудовият стаж, придобит при условията и на длъжностите по чл. 19, ал. 1, 2 и 3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 21 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 43, 61 и 81 от 2000 г., бр. 36 от 2001 г., бр. 19 от 2002 г.; попр., бр. 21 от 2002 г.; доп., бр. 74 от 2002 г.; изм. с Решение № 7581 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 76 от 2002 г., и с Решение № 11701 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 119 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 19 от 2003 г., бр. 25 и 68 от 2004 г., бр. 24 от 2005 г., бр. 48 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 17 от 2008 г. и бр. 1 и 16 от 2009 г.)."

§ 2. В чл. 19, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 21 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 43, 61 и 81 от 2000 г.; бр. 36 от 2001 г., бр. 19 от 2002 г.; попр., бр. 21 от 2002 г., доп., бр. 74 от 2002 г.; изм. с Решение № 7581 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 76 от 2002 г., и с Решение № 11701 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 119 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 19 от 2003 г., бр. 25 и 68 от 2004 г., бр. 24 от 2005 г., бр. 48 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 17 от 2008 г. и бр. 1 и 16 от 2009 г.), думите "длъжността учител или възпитател" се заменят с "учителска или възпитателска длъжност".

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. (1) Лицата, които заемат длъжността "учител", съответно "възпитател", и отговарят на изискванията за заемане на длъжността към влизането в сила на постановлението, се преназначават на длъжност "старши учител", съответно "старши възпитател", ако отговарят на изискванията за заемането ѝ и подадат заявление, че желаят да бъдат преназначени на длъжността. Към заявлението се прилагат документи, удостоверяващи необходимите за заемане на длъжността образование, професионална квалификация и професионален опит.

(2) Лицата, които заемат длъжността "учител", съответно "възпитател", и отговарят на изискванията за заемането ѝ към влизането в сила на постановлението, но не отговарят на изискванията за заемане на длъжността "старши учител", съответно "старши възпитател", както и лицата по ал. 1, които не са подали заявление, че желаят да бъдат преназначени на длъжност "старши учител", съответно "старши възпитател", след влизането в сила на

постановлението, изпълняват длъжността "учител" по чл. 124, ал. 1, т. 2, съответно длъжността "възпитател" по чл. 124, ал. 2, т. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета.

(3) Лицата, които към влизането в сила на постановлението заемат длъжността "учител" или "възпитател", но не отговарят на изискванията за заемане на длъжността преди влизането му в сила, изпълняват длъжността по чл. 124, ал. 1, т. 2, съответно длъжността по чл. 124, ал. 2, т. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета, до явяване на лице, което отговаря на изискванията за заемане на длъжността.

§ 4. (1) Директорът на детската градина, училището или обслужващото звено определя срок за подаване на заявленията по § 3, ал. 1 и запознава педагогическия колектив с процедурата за заемане на длъжностите "старши учител", съответно "старши възпитател".

(2) Директорът на детската градина, училището или обслужващото звено определя комисия, която разглежда заявленията по § 3, ал. 1 и изготвя списък на лицата, които отговарят на изискванията за заемане на длъжностите "старши учител" и "старши възпитател".

(3) Въз основа на списъка по ал. 2 и заявленията по § 3, ал. 1 директорът на детската градина, училището или обслужващото звено изготвя промяна в длъжностното разписание на персонала и поименното разписание на длъжностите и работните заплати.

(4) Лицата по § 3 се преназначават на съответната длъжност при условията и по реда на Кодекса на труда.

§ 5. Трудовият стаж, придобит при условията и на длъжностите по чл. 19, ал. 1, 2 и 3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (обн., ДВ, бр. 21 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 43, 61 и 81 от 2000 г., бр. 36 от 2001 г., бр. 19 от 2002 г.; попр., бр. 21 от 2002 г.; доп., бр. 74 от 2002 г.; изм. с Решение № 7581 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 76 от 2002 г., и с Решение № 11701 на Върховния административен съд от 2002 г. - бр. 119 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 19 от 2003 г., бр. 25 и 68 от 2004 г., бр. 24 от 2005 г., бр. 48 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 17 от 2008 г. и бр. 1 и 16 от 2009 г.), до влизането в сила на постановлението се признава за учителски стаж.

§ 6. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на разпоредбите на § 1, т. 3 относно чл. 124, ал. 1, т. 5 и ал. 2, т. 5, които влизат в сила от учебната 2010/2011 г.

§ 7. В срок до 6 месеца от влизането в сила на постановлението министърът на образованието, младежта и науката да внесе за разглеждане в Министерския съвет Правилник за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за народната просвета, с който да бъдат уредени условията и редът за заемане на длъжностите "учител-методик" и "възпитател-методик".